

КА БОЉИМ УСЛОВИМА ЗА ОРГАНСКУ ПОЉОПРИВРЕДНУ ПРОИЗВОДЊУ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Препоруке кампање „Месец органске хране” (децембар 2018. године), у оквиру пројекта Јавно-приватни дијалог за развој који, уз учешће Агро кластера Србије и подршку USAID-а, спроводе НАЛЕД и Републички секретаријат за јавне политике:

1. Омогућити решавање проблема са регистрацијом средстава за заштиту биља дозвољених у органској производњи на начин да средства која се користе у земљама ЕУ буду у што краћем року доступна и произвођачима у Републици Србији. Размотрити следеће механизме, који се могу увести на принципу привремености (на рок од две до три године) за постизање овог важног циља, у складу са одредбама Закона о средствима за заштиту биља („Службени гласник РС”, број 41/09):
  - Коришћење механизма привремене регистрације, који је наведеним законом предвиђен управо да омогући примену оних средстава која због мале величине нашег тржишта средстава за заштиту биља у органској производњи у догледном року не могу постати део листе дозвољених средстава, ако би се примењивао стандардни поступак.
  - У ситуацији када се ради о средствима за која је активна супстанца одобрена, омогућити одобрење средстава на основу одобрења за њихову употребу у одређеним земљама ЕУ са сличним климатским и другим својствима као што је случај у нашој земљи – такође у складу са одредбама члана 16. предметног закона.
  - На дужи рок, размотрити да се одобравање средстава за заштиту биља у органској производњи повери одређеним акредитованим установама, које би тај посао спроводиле на основу анализе документације која прати производ ако је он већ одобрен за коришћења у одређеним земљама ЕУ са одговарајућим својствима (по угледу на систем који се примењује у Словенији).
  - Убрзати доношење правилника којим се уређује листа средстава за заштиту биља дозвољених у органској производњи.
2. Размотрити ограничења за продају органских производа вишег степена прераде од стране пољопривредних газдинстава. Наиме, пољопривредно газдинство може да продаје само сирове производе јер се они сматрају првим степеном прераде, док је виши степен прераде, као што је прављење сока или џема од тих производа, резервисан само за правна лица, а пољопривредна газдинства то у великој већини

случајева нису. Ово ограничење највероватније захтева усаглашавање са министарством надлежним за послове трговине.

3. Обезбедити да се, на начин на који је Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде недавно усвојеним правилником олакшало услове за производњу и продају производа анималног порекла за предузетнике, слично олакшање предвиди и за органске производе биљног порекла. Наиме, изменама и допунама Закона о безбедности хране („Службени гласник РС”, број 41/09) који је у процедури, планирана је и измена члана 49. којом би се омогућила флексибилност за мале произвођаче који директно снабдевају локално тржиште, с тим да се правилником накнадно дефинишу детаљи примене и дозвољена одступања од режима који важе за остале произвођаче. Овим правилником би, на пример, било могуће обухватити прерађене производе од сопствених примарних производа и омогућити пољопривредним газдинствима, односно физичким лицима, да их стављају у промет, под тачно утврђеним условима. НАЛЕД са партнерима стоји на располагању да се што пре уђе у консултације са свим заинтересованим странама око садржине овог правилника.
4. Убрзати израду новог Закона о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју („Службени гласник РС”, бр. 10/13, 142/14, 103/15 и 101/16). Овај закон је „инструмент” за нека од најзначајнијих унапређења у правном оквиру за органску производњу:
  - Омогућити да износи подстицаја за органску производњу не буду везани за подстицаје за конвенционалну производњу (сада је принцип да су подстицаји за органску производњу двоструко већи од подстицаја за конвенционалну производњу);
  - Омогућити да се субвенције за кооперанте у органској производњи исплаћују преко организатора производње, као што је већ уведено за производњу млека, уместо да сваки кооперант мора да подноси посебан захтев;
  - Размотрити да се ограничење површине земљишта за коју се могу добити субвенције за пољопривредну производњу од 20 хектара преиспита са становишта специфичности органске производње;
  - Омогућити да динамика испате субвенција буде усаглашена са потребама произвођача, који највеће трошкове имају у пролеће.
5. Размотрити да се део трошкова контроле и сертификације у органској производњи који држава обезбеђује исплаћује на основу предрачуна који произвођач, поред остале документације, доставља Управи за аграрна плаћања, уместо да се као до сада та средства накнадно рефундирају. (За 2018. годину, проценат рефундирања ових трошкова износи 50% од реализоване инвестиције, односно 65% у подручјима са отежаним условима рада у пољопривреди.)
6. Израдити модел програма локалне самоуправе за подршку органској производњи, користећи као основу програм који већ низ година спроводи град Нови Сад. Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, НАЛЕД и Републички

секретаријат за јавне политике могу заједно да раде на припреми и дисеминацији овог модела јединицама локалне самоуправе и на њиховој едукацији за преузимање модела.

7. Размотрити да се закуп државног земљишта за потребе органске производње продужи са три године, колико се примењује за конвенционалну производњу, на дужи период који би узео у обзир период конверзије који се примењује у органској производњи.
8. Овластити контролне организације које испуњавају прописане услове да издају сертификате који су признати и препознати на тржишту ЕУ. На дужи рок, усагласити законодавни оквир за органску производњу са законодавством ЕУ и предузети потребне кораке да Србија буде уврштена на листу трећих земаља које имају еквивалентан систем производње и контроле у органској производњи. Наиме, извозници органских производа указују да они производе у складу са европском регулативом (РС-БИО), али се њихова производња контролише и по домаћем стандарду, што изискује додатне трошкове. При томе, домаћи стандард није усаглашен са европским, па није могуће купити робу произведену у складу са РС-ОРГ, а продати је у Европској унији као РС-БИО, чак ни након дораве.
9. Изнаћи начин да се омогући набавка органске хране за потребе школа, вртића, домова за старе, домова за људе са посебним потребама, болница и сл. Кроз садашњи оквир за јавне набавке практично није могуће спровести набавку органских производа за потребе јавних установа. За то време, у пракси развијених земаља све је заступљенија појава да се јавне установе опредељују за набавку органске хране, често са локалних фарми и пољопривредних газдинстава. Овоме погодује чињеница да су пољопривредни производи берзанска роба, код које се релативно једноставно утврђује произвођачка цена, узимајући у обзир и трошкове складиштења и транспорта и допуштену зараду.

